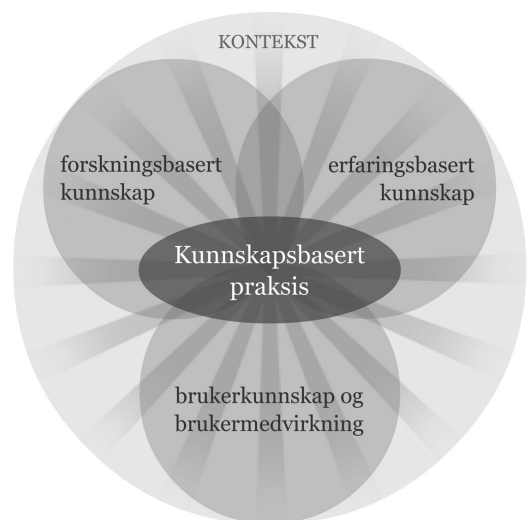

Kunnskapsbasert praksis

Kunnskapsbasert praksis og politikktutforming innebærer at fagutøvere bruker ulike kunnskapskilder. Hovedmålet er å kontinuerlig bedre kvaliteten og sikkerheten på tjenestene våre. [Kunnskapsbasert praksis](#) er å ta faglige avgjørelser basert på systematisk innhentet forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og pasientens ønsker og behov i en gitt situasjon.

Forskningsbasert kunnskap

Et godt utgangspunkt for å ta velinformerte beslutninger og å bygge opp under kunnskapsbasert praksis er å starte med den forskningsbaserte kunnskapen. Systematiske oversikter er et godt utgangspunkt for å tilegne seg forskningsbasert kunnskap. I systematiske oversikter samler man inn, sorterer, oppsummerer og kritisk vurderer forskningen på en systematisk og transparent måte. Å innhente systematiske oversikter som svarer på et spesifikt helse-, omsorgs- eller velferdsrelatert spørsmål er et stort og viktig steg på veien til å kunne ta en velinformert beslutning. Den forskningsbaserte kunnskapen svarer imidlertid ikke på alt. Forskningsbasert kunnskap svarer som oftest på spørsmål som handler om effekt, sikkerhet og kost-nytte av ulike tiltak.

Illustrasjon hentet fra kunnskapsbasertpraksis.no

Hva mer trenger vi?

Kunnskapsbasert praksis (KBP) bygger på en modell som viser hvor viktig det er å se helheten. Denne KBP-modellen består av tre likeverdige sirkler:

- forskningsbasert kunnskap- systematisk innhentet og kritisk vurdert forskning
- erfaringsbasert kunnskap- ferdigheter, vurderingsevne, kommunikasjon og relasjon utviklet i praksis blant fagfolk
- brukerkunnskap og brukermidvirkning- kunnskap, erfaringer, verdier, ønsker og behov hos brukere og deres støttespillere

Disse tre sirklene er inne i en større sirkel - den kaller vi konteksten. Konteksten handler om "alt" det andre en bør tenke gjennom og ta hensyn til før man tar en avgjørelse om å implementer eller ikke implementere en endring i praksis eller anbefale endringer i retningslinje- eller politikktutformingsarbeid. På neste side har vi samlet en rekke kriterier en beslutningstaker bør ta stilling til før en avgjørelse tas. Disse kriteriene tar utgangspunkt i [kunnskapsbasert praksis-modellen](#) og er utviklet på bakgrunn av [Evidence to Decision frameworks](#) (som er et rammeverk for retningslinje- og politikktutformingsarbeid).

Tabell. Forslag til kriterier for beslutningstakere

Kriterier	Forklaring	Hvor i KBP-modellen?	Kilder ¹
Hvor viktig er problemet?	Gjelder det mange mennesker? Er det et stort problem/utfordring? Varierer problemet fra setting til setting?	<ul style="list-style-type: none"> Forskningsbasert kunnskap Brukerkunnskap og brukermidvirkning Erfaringsbasert kunnskap Konteksten 	<ul style="list-style-type: none"> Forekomststudier Lokal, nasjonal eller internasjonal statistikk Brukerkunnskap og brukermidvirkning Erfaringsbasert kunnskap Lovert/politikk/etikk/annet
Hvor effektivt og sikkert er tiltaket?	Er alle viktige utfall som ser på effekt og sikkerhet representert til å kunne ta en avgjørelse?	<ul style="list-style-type: none"> Forskningsbasert kunnskap 	<ul style="list-style-type: none"> Systematiske oversikter (kunnskapsoppsummeringer)
Hvor kostnads-effektivt er tiltaket?	Er tiltaket ressursbesparende sammenlignet med eksisterende praksis?	<ul style="list-style-type: none"> Forskningsbasert kunnskap Konteksten 	<ul style="list-style-type: none"> Systematiske oversikter (kunnskapsoppsummeringer) Kost-nytte studier Egne lokale eller nasjonale analyser
Vil tiltaket redusere ulikhet blant brukere?	Er det forhold ved tiltaket som på noen som helst måte vil kunne redusere uønsket ulikhet blant brukere? Tiltak eller programmer som reduserer ulikhet har større sannsynlighet for å prioriteres.	<ul style="list-style-type: none"> Forskningsbasert kunnskap Brukerkunnskap og brukermidvirkning Konteksten 	<ul style="list-style-type: none"> Systematiske oversikter (kunnskapsoppsummeringer) Enkeltstudier Egne analyser Brukerkunnskap og brukermidvirkning Erfaringsbasert kunnskap Annet
Hvor akseptabelt er tiltaket?	Hvor akseptabelt er tiltaket for brukere og ytere av tjenester?	<ul style="list-style-type: none"> Brukerkunnskap og brukermidvirkning Erfaringsbasert kunnskap 	<ul style="list-style-type: none"> Systematiske oversikter (kunnskapsoppsummeringer) Enkeltstudier Brukerkunnskap og brukermidvirkning Erfaringsbasert kunnskap Lovert/politikk/etikk/annet
Hvor gjennomførbart er tiltaket?	Er det organisatoriske, administrative, økonomiske eller bemanningsrelaterte hensyn å ta? Krevs en spesiell kompetanse av tjenesteyterne? Er det etiske eller lovmessige utfordringer? Er geografisk beliggenhet en utfordring? Hvem er ansvarlig?	<ul style="list-style-type: none"> Forskningsbasert kunnskap Brukerkunnskap og brukermidvirkning Erfaringsbasert kunnskap Konteksten 	<ul style="list-style-type: none"> Systematiske oversikter (kunnskapsoppsummeringer) Enkeltstudier Egne lokale eller nasjonale analyser Brukerkunnskap Erfaringsbasert kunnskap Annet

Denne tabellen er basert på [KBP-modellen](#) og [EdT-rammeverket](#). KBP: Kunnskapsbasert praksis, EdT: Evidence to Decision. ¹ Forslag til kilder og denne listen er ikke uttømmende

Skrevet av: Marita S. Fønhus, Cochrane Norway, sist oppdatert februar 2019